

Common(s) sense in the commons –

Entreprenørskap mellom friluftsliv og reiseliv

Kort om presentasjonen

- **Kontekst for fellesgoder**
- **Hvem er entreprenørene?**
- **Infrastruktur som fellesgode, eksempler fra Nord-Norge**
- **Teori: entreprenørskap og fellesgoder**
- **Funn, hva er problemet**

Turistene kommer!!

DNT

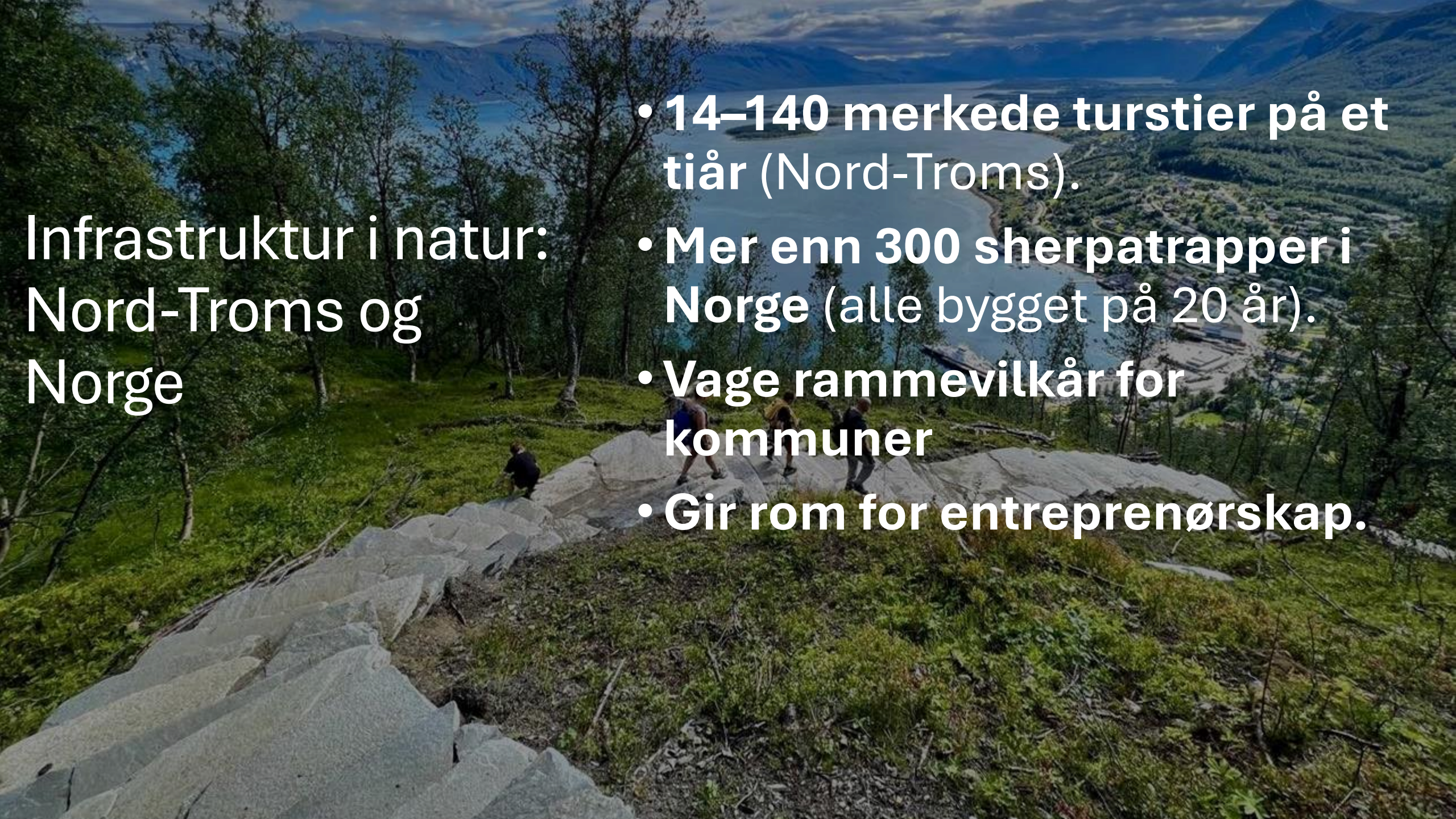
Small, illegible text block on the sign, likely placeholder or fine print.

Hvem er entreprenørene?

- **Mangfoldige mandater:** Operer under vagt mandat til å definere oppgaver og prioriteringer.
- **Delt fokus:**
 - Folkehelse vs friluftsliv.
 - Økologiske verdier vs menneskelige interesser.
 - Gamle praksiser vs nyere

Hvem er entreprenørene?

- **Infrastrukturutvikling:**
- **Nord-Troms Friluftsråd:** Utvikler ny infrastruktur (f.eks. stier, hytter) for å fremme folkehelse.
- **Ishavskysten Friluftsråd:** Fokuserer på vedlikehold av eksisterende infrastruktur og lokal deltakelse.
- **Spenningsforhold:**
- Balansering av lokale tradisjoner med nasjonalpolitiske mål.
- Navigering mellom fellesgoder (commons) og "ikke-fellesgoder" (uncommons).
- Fellesskapet for fellesgodene utfordres.....

Infrastruktur i natur: Nord-Troms og Norge

- **14–140 merkede turstier på et tiår (Nord-Troms).**
- **Mer enn 300 sherpatrapper i Norge (alle bygget på 20 år).**
- **Vage rammevilkår for kommuner**
- **Gir rom for entreprenørskap.**

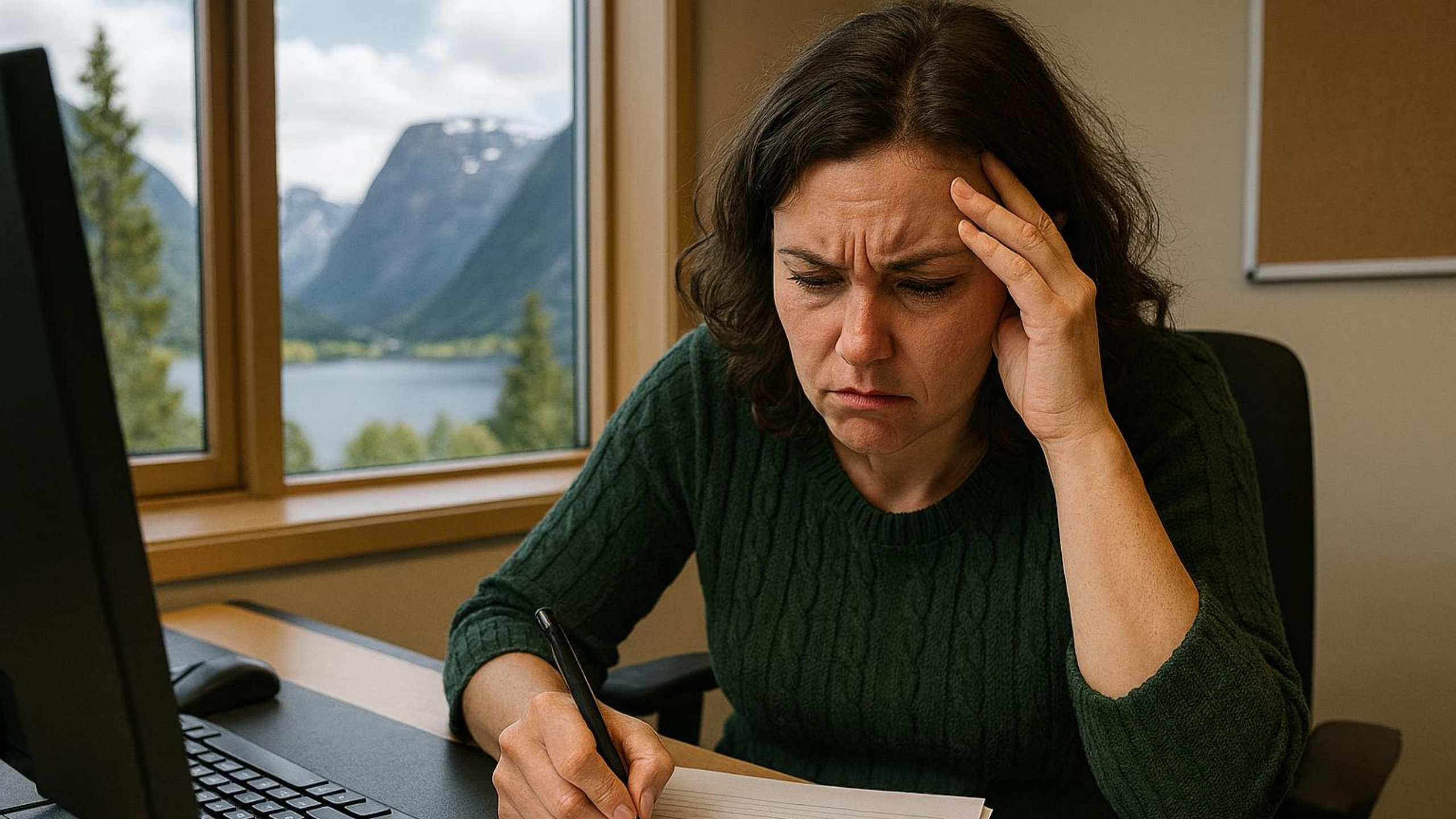
Teori – fellesgoder og entreprenørskap

- **«Aktør»-perspektiv:** Ser på individet.
- **Entreprenøren som katalysator for sosial endring.**
- **«Hva entreprenøren skaper»:** Fokus på handlinger og resultater.
- **Felles kontekst:** En motsatt tilnærming, der strukturer og systemer vektlegges mer enn individets rolle.

Fra «commons» til «uncommons»

- **Blaser og De la Cadena (2017):**
- **Fellesgoder (commons):**
 - Er ikke bare materielle eller økonomiske ressurser, men dypt forankret i spesifikke måter å være og forstå verden på (relasjonell ontologi).
- **Introduksjon av konseptet «uncommoning»:**
 - «Uncommoning» innebærer å påtvinge universelle rammeverk som kan marginalisere lokale og urfolks verdier.
- **Konsekvens:**
 - Lokale praksiser og verdier blir ofte oversett eller ignorert.

Hva er problemet?

- **Entreprenørers rolle:**
 - Entreprenører spiller en kritisk rolle i å redefinere fellesgoder, påvirket av nasjonale politiske mål og lokale behov.
 - Deres handlinger redefinerer hvordan mennesker forholder seg til naturen, og reiser spørsmål om identitet, bærekraft og den stadig skiftende betydningen av fellesgodene.

Hva er problemet?

- **Funn:**

- Det er utfordrende for aktører som ønsker å prioritere vedlikehold av eksisterende infrastruktur fremfor å bygge ny.
- Folkehelse blir en dominerende retorikk.

- **Spørsmål:**

- Er infrastruktur som stimulerer folkehelse en form for «uncommoning» av fellesgodene (commons)?
- Økt infrastruktur legger press på prinsipper som **allmannsretten** (retten til fri ferdsel).

A stone monument with a rounded top stands in a grassy field. In the background, there is a calm lake, steep green mountains, and a cloudy sky. The monument is inscribed with the text "FRILUFTSLOVEN" and "1957-2025".

FRILUFTSLOVEN
1957-2025